

givet meget gode Resultater, og det maa derfor antages, at man nu er kommen ud over Forsøgs-tiden. Jeg tillader mig derfor at henstille, om der ikke kunde være Anledning til at udvide Omraadet for at fremme dette Formaal, efterat det har vist sig, at Plantningen kan lykkes og bringe Frugter, og ialtfald stiller i Udfigt, at den i Fremtiden ikke alene vil tjene til at dæmpe Sandflugten, men ogsaa kan blive et værdifuldt Aktiv. I det jeg derfor henstiller, om der ikke kunde være Anledning til at søge det hidtil bevilgede Beløb noget forhøjet, vil jeg tillige gjøre en Hensigt om, hvorvidt der ikke maatte være Anledning til at gjøre et Forsøg paa afskillige Steder, hvor der endnu ikke er gjort Forsøg. Jeg tænker her nærmest paa det Amt, hvor jeg hører hjemme, Hjørring Amt, som formentlig har den største Kyststrækning eller ialtfald — jeg tør ikke sige det saa bestemt — en af de største. Der er en meget lang Afstand fra Plantningen i Hjørring Amt til Plantningen i Hvide Amt, og det var dog nok et Forsøg værd, om der ikke var Steder derimellem, hvor der kunde gjøres Forsøg. Det vilde have en ikke ringe indirekte Indflydelse paa Plantningsagen; thi jeg tror, at det vilde være et godt Middel til at anspore til at fremme Plantning i det Hele. Naar det konstateres, at Træplantning kan lykkes mellem Klitterne, vil der dertigjennem være en bedre Belæring for dem, der have Lust til at gjøre Noget, og en Spore til at gjøre Forsøg ogsaa paa Arealer inde i Landet, som man jo maa give Fortrin for dem i Klitterne, hvor Forsøgene jo lykkes. Det var blot disse Par Bemærkninger, jeg vilde henstille til den ærede Ministres Overveelse.

Indenrigsministeren (Steel): Det er, som det ærede Medlem bemærkede, ganske rigtigt, at jeg ikke nærer nogen Sympathi for ved direkte Understøttelse fra Staten at komme en enkelt Klasse i Samfundet til Hjælp. Jeg tager levende Del i Husmandsstandens Vel, og det vil fremdeles være min Bestræbelse at bidrage, hvad jeg formaar i saa Henseende, saa meget mere som jeg gjerne udtaler den Overbevisning, at i det Hele er Flertallet blandt Husmandsklassen Folk, der føre et baade stræbsomt og arbeidsomt og et haardt Liv. Jeg tror, at Husmandsklassen hos os i det Hele taget maa betegnes som Folk, der arbejder haardt og stræbsomt, og at den derfor har Krav paa Regjeringens og paa Medborgeres Sympathi; men jeg tror, at man bør overveie vel, om de Midler, man vil anvende til Standens Løstelse, ogsaa virkelig ere af den Bestaffenhed, at man gennem dem vil kunne naae Hensigten. At de have en altfor let Udgang til, hvad man kalder Driftsaaen, anser jeg ikke ubetinget for at være Noget, man bør vente sig altfor meget af. Et Driftsaaen kan jo kun have Betydning for den, der modtager det, naar han er i Stand til virkelig

at anvende det til Forbedring af sin Drift. Samtidig med Bestræbelserne for at tilveiebringe Midler til Husmændene, for at de kunne forbedre deres Kaar, maatte man sørge for, at der var Kræfter tilstede til at paase, at Aaenene anvendtes paa rette Maade. Ellers kunde det let være, at man forringede vedkommende Aantagers Stilling idet man ved at yde ham Aaenet ganske vist vilde paadrage ham en aarlig Udgift til Forrentning, medens det blev usikkert, om det vilde bringe ham en forøget Indtægt. Det er en Sag, der kræver meget nøie Overveelse, og naar der har været Tale om, at der er særege Vanskeligheder i det Hele taget for de smaa Besiddere paa Landet for at faae Aaen, saa er det en Sag, som jeg tror fortjener Opmærksomhed, da jeg maa omtale, at det virkelig forholder sig saaledes. Jeg har tidligere ikke været tilbøielig til at tro, at der var en saadan Krang tilstede i noget større Omfang; men jeg er fra forskjellige Egne af Landet bleven gjort opmærksom paa, at det virkelig forholder sig saaledes, idet Sparekasserne paa ingen Maade ere tilstrækkelige til at fyldestgjøre den Krang, som er tilstede dertil. Kreditforeningerne ere utilgængelige til at låne ud i meget smaa Summer, og der er desuden for dem fastsat en Grændse i deres Statuter, hvorunder de ikke maa gaa med Hensyn til saadanne Aaen. Der er derfor Krang til at kunne staae smaa Eiendomsbesiddere, navnlig Husmænd, en lettere Udgang til at faae Aaen paa rimelige Vilkaar. Jeg har ogsaa haft min Opmærksomhed henvendt paa denne Sag, og der var et Dieblif, hvor jeg endog troede, at der kunde være Mulighed for endnu i denne Session at fremme et Lovforslag derom; men ved Behandlingen af Sagen har det vist sig, at der fremkom Spørgsmaal, som dog ikke lod sig løse saa overmaade let og hurtigt, og jeg har derfor maattet opgive Tanken derom. Jeg har imidlertid til Hensigt og tror ikke, at der kan være Noget til Hinder for at fremsætte et Forslag derom i næste Rigsdagssession, hvorved der da gennem Kreditforeninger for smaa Eiendomsbesiddere vil lettes de Husmænd, der trænge dertil, Udgang til at faae Aaen, og som jeg haaber paa billige Vilkaar. At Klitplantningen for Diebliffet bliver drevet med Interesse og Dygtighed, er anerkjendt fra alle Sider, og forrige Aars Finantslov viser ogsaa, at der i de senere Aar er indtaget ikke ubetydelige Arealer dertil. Jeg er enig med det ærede Medlem i, at dette er en Opgave, som bør søres videre; men paa den anden Side tror jeg ogsaa, at man maa gaa frem med nogen Forsigtighed, og i alt Fald give Tid til at se Resultaterne af det, som allerede er gjort, idet det jo ikke alene kommer an paa at vinde Erfaring om, at de beplantede Arealer kunne holde sig, men tillige paa gennem en længere Aarrække at faae Erfaring for, hvorvidt der derved frembringes Noget, som har en anden Værdi end den